

БИБЛИОГРАФСКИ ВЈЕСНИК 1961—1964. ГОДИНЕ

Централна народна библиотека „Ђурађ Црнојевић“ на Цетињу и Друштво библиотекара СР Црне Горе покренули су године 1961. часопис „Библиографски вјесник“. Часопис је излазио свега четири године, па се, на жалост, угасио. Покренут је са циљем да се у њему објављују библиографски радови и биљешке „Из свих области науке и књижевности који се односе на Црну Гору, било да они потичу из пера Црногораца било из пера људи ван Црне Горе“ — како је стајало у уводној ријечи Редакције, коју су сачињавали: Мирослав Лукетић, Василије Јововић, Марко Роловић (од бр. 1. 1963. Марко Шпадијер) и др Нико С. Мартиновић (одговорни уредник). „Библиографски вјесник“ је уз то објављивао и разне библиографске расправе и чланке везане за културни развој Црне Горе.

Током свог четворогодишњег вијека „Библиографски вјесник“ је излазио у мјесечним свескама од 3—4 табака (најчешће као двоброј, или троброј). Сви бројеви садрже 1.055 страна. Часопис је имао устаљену физиономију. Имао је, углавном, ове рубрике: Чланци, Био-библиографије, Библиографије, Краћи прилози, Прикази и биљешке.

Међу двадесет и неколико чланака, поред оних чисто библиографских, посебно мјесто заузимају текстови о Његошу, посвећени стогодишњици пјесниковог рођења. У преводу М. Лукетића и М. Шпадијера објављена је II глава опсежне студије „Петар II Петровић — Његош владика црногорски и његова књижевна дјелатност“ од П. А. Лаврова, коју је овај истакнути руски научник написао на основу грађе Цетињског и Дубровачког архива и посебно Његошевог „Исходјашчег журнала“ и објавио у Москви 1887. године. У чланку „Мериме, Пушкин и Црногорци“ Мирослав Лукетић говори о књизи Проспера Меримеа француског пјесника, који је за своје дјело црпао мотиве из наше народне поезије, а од њега их преузимао Пушкин, односно препјевао неке Мериме-

ове пјесме (такав је случај с познатом пјесмом „Бонапарта и Црногорци“). О упознавању Бугара са Његошевим пјесничким стваралаштвом, уз презентирање библиографских података о преведеним Његошевим радovima и студијама о Његошу на бугарском језику пише бугарски славист Илија Конев у чланку „Његош и Бугарска“. О томе ко је написао пјесму „Смрт владике Петра II Петровића-Његоша“ пише др Н. С. Мартиновић, доказујући да је аутор Никола Берберовић (из Мориња). Исти писац даје занимљив приказ три Његошева сарадника: Димитрија Милаковића, Милорада Медаковића и Ђорђа Срдића, са био-библиографским подацима. Мартиновић је написао још и двије значајне расправе: Толстој и Црногорци и Вукова правописна реформа и борба за књижевно јединство у Црној Гори.

Предмет обраде чланка др Јефта Миловића представљају Његошеве забиљешке на писмима њему упућеним. Н. Розов, библиотекар из Лењинграда, даје доста исцрпан опис рукописа Његошеве „Свободијаде“ који се чува у Државној библиотеци „Салтиков Шчедрин“ у Лењинграду. О „станку“ као старој словенској уставној, у Његошевим дјелима и у народу, расправља др Н. С. Мартиновић. С. Јанковић у чланку „Ледан прилог проучавању Петра II Петровића Његоша“ говори о два оригинална Његошева акта који се налазе у Библиотеци Академије наука Румуније, који, у ствари, садрже неколико ситнијих података дотле непознатих у Његошевој биографији. Најзад, када је ријеч о прилозима познавању Његоша треба поменути ла Б. Маринковић допуњава библиографију његових радова.

„Библиографски вјесник“ је добио више вриједних библиографија и био-библиографија, које су обрадили радници Централне библиотеке и њени спољни сарадници. Обрађено је више часописа и личности, који чине значајан беочуг нашег културног наслеђа. Први књижевни часопис Црне Го-

ре „Црногорку“, који се појавио 1871. године под уредништвом Симе Поповића, библиографски је обрадио Миро Лукетић. „Црногорка“ садржи свега 63 библиографске јединице, јер је престала да излази са 23. бројем. Чланке је Лукетић сврстао, према децималној класификацији, у осам група са више подгрупа. Исти аутор је обрадио библиографију библиографија објављених у Црној Гори за период 1945—1960, затим библиографију часописа „Дан“ и библиографију часописа „Ловћенски одјек“. Све три библиографије Лукетић је урадио по принципима савремене научне библиографије. Лукетићева библиографија библиографија садржи 167 јединица, од којих се 60 односи на период 1945—1955, а остале на раздобље 1956—1960. Лукетић је, поред посебних библиографија, узео у обзир цјелокупни издавачки фонд у Црној Гори за поменути период и на основу њега издвојио све библиографске пописе (обично дате на крају објављених дјела). Уз библиографију часописа „Дан“, која има 170 јединица, предговор је написао др Никола Шкерковић, један од уредника овог научно-књижевног гласила, који је уједно и разријешило већи број псеудонима и анонима у часопису. У библиографији белетристичко-научног часописа „Ловћенски одјек“ Лукетић даје пун приказ садржаја овог часописа из 1925. године, који износи 115 јединица.

И Василије Јововић сачинио је четири библиографије, које часопис доноси у разним бројевима. То су: Библиографија НОБ-а Црне Горе у војним часописима, Библиографија НОБ-а и радничког покрета у црногорским часописима 1945—1960, Библиографија НОБ-а у црногорским листовима 1941—1945. и Библиографија чланака о НОБ-у у црногорским листовима 1961. године.

Посебно привлаче пажњу био-библиографски прикази неколицине истакнутих савременика и значајних личности наше прошлости. То су био-библиографија Трифуна Ђукића, Вида Латковића, Сава Оровића, Стевана Перо-

вића-Џуце, Драгутина Мајића и Станка Ј. Перуновића. Истичу био-библиографску обраду Трифуна Ђукића, поводом педесетогодишњице његовог књижевног и научног рада, дао је др Н. С. Мартиновић. Поред библиографије дата је библиографија посебних издања, књижевних расправа и студија, уџбеника, преводилачког и редакторског рада овог нашег познатог књижевног посленика (1910—1960). О животном путу револуционара, научно-стручног и преводилачког раду Сава Оровића пише такође Мартиновић. Он је обрадио и личност и дјело рано преминулог Драгутина Мајића, књижевног радника и професора Подгоричке гимназије. Иако је умро у 31. години живота, његов опус износи 34 библиографске јединице, есејистичког и публицистичког карактера. Био-библиографију проф. Вида Латковића написала је Љубица Ђорђевић, а Стевана Перовића Љубица Кланчић.

Преглед чланака са црногорском културно-просвјетном тематиком објављених у „Стварању“ током првих петнаест година излагања овог часописа (од 1946. до закључно 1960. године) написао је др Андрија Лаиновић, као и преглед рада „Историјских записа“ од 1948. до 1960. године. К. Грујичић је библиографски приказала „Про славу Сутјеске у посебним издањима 1958“; прилог садржи 22 наслова објављена приликом прославе петнаестогодишњице битке на Сутјесци.

Олга Вукмировић је обрадила библиографију алманаха у Црној Гори у међуратном периоду („Јужњак“, „Срж“, „Црногорац“, „Нови дани“, „Наша искра“, „Илустровани званични Алманах-шлематизам Зетске бановине“ и „На кричидби“), док је Загорка Вујановић-Ђуровић приказала двије библиографије (есеја у „Сусретима“ и есеја и приказа из умјетности у истом часопису).

Од осталих чланака и расправа објављених у разним бројевима „Библиографског вјесника“ треба споменути и неколико прилога страних писаца. У преводу Сава Оровића објављен је одломак о

Цетињу из књиге Јозефа Холечека, а у виду библиографског материјала на теме о Црној Гори и Црногорцима у пољској штампи са општава проф. Ј. Мазуркијевич. К. Шарова, саопштава о писању бугарских листова „Свобода“ и „Независимост“ о Црној Гори и Црногорцима у периоду 1869—1874. У ствари, ова два бугарска револуционарна листа, под уредништвом Љубена Каравелова, са симпатијама су 50-тих до 70-тих година прошлог стољећа писала о Црној Гори, погостову о њеној улози у рјешавању источног питања. Giacomo Scotti пише о Црној Гори и Црногорцима у италијанској библиографији.

Интересантан је и дужи спис аутобиографског карактера др Николе Шкерковића. Из документације занимљив је још и прилог др А. Лаиновића »Montenegrina у Шатијану на Сени“.

И краћи прилози садрже низ занимљивих информација. Ту треба превасходно поменути прилоге који се односе на библиографску исправку Ђорђа Сп. Радојичића о тексту из Цветног триода у Молићевнику (Требнику) из штампарије Црнојевића, затим о средњо-

школском књижевном раду Сима Поповића (Л. Чурчића), о псеудонимима у једној причи Вељка Радојевића (Р. Драгићевић) и други.

Напосљетку, треба истаћи да је у оквиру рубрике „Прикази и биљешке“ дато више значајних обавјештења о библиографским издањима Централне библиотеке, о Палташићевим издањима у Бриџанском музеју, о писцима Црне Горе на Брајевој азбуци итд. Уз то, дате су разне биљешке о појединим важним годишњицама институција и личности из сфере културе и науке, као и око 75 биљешака, односно мањих рецензија разних наслова, поглавито нових књига и часописа.

Није потребно наглашавати каква значај имају добре библиографије за научне раднике, колико их оне брзо и ефикасно уводе у „траг“ одговарајуће библиографске јединице, укратко — колико им уштеде времена. Стога је права штета што се ова корисна научна и стручна публикација угамила. Потребна за часописом оваквог профила је неоспорно велика. Зато његово поновно покретање представља насуну потребу.

Д.Ј.М.

ПРАКСА, часопис за друштвена питања, бр. 1 — Титоград 1976

Центар за идеолошко-политичко образовање Централног комитета СК Црне Горе издаје у двомјесечним свескама часопис Пракса. Најновији број садржински је разноврстан. Радови су груписани према темама, односно проблематици о којој говоре.

На уводноме мјесту је говор Веселина Ђурановића одржан на комеморативној сједници Председништва ЦК СК и председништва СР Црне Горе поводом смрти Блажа Јовановића. Остали радови су сврстани према одговарајућим рубрикама, којих у овом броју има шест. У рубрици Иницијативе објављен је рад Милије Коматина, главног и одговорног уредника Праксе, под насловом Титове поруке. Мото његовог излагања је Титова мисао изречена у

интервјуу Вјеснику — *Револуција је нешто друго од обичног, мирног живота*. У рубрици Актуелне теме објављено је шест веома интересантних радова: Вељко Милатовић, Секташтво — деградација циљева социјализма; Матија Новосел, Кадровска питања и кадровска политика; др Војина Ивановић, Правци реформе васпитно-образовног система у Црној Гори; Абдул Курпејовић, „Мала привреда“ у функцији брже економског развоја; др Лазар Ђуровски, Месна заједница у уставном и друштвено-политичком систему Југославије; Момчило Вучинић, Друштвена самозаштита у пракси.

У рубрици Искуства објављен је рад Слободана Филиповића — О-